

Bijvangsten in het Oud Notarieel Archief in Rotterdam, Reconstructie van een familiebedrijf 1627- 1663

Voor een beetje onderzoek naar de geschiedenis van voorouders reizen mensen soms heel Nederland af naar archieven. Maar met internet kun je veel onderzoek vanuit huis beginnen. Voorouders kunnen overal gewoond hebben, en ze blijken soms heel reislustig. Een van mijn voorouders die schipper was, begin 18e eeuw, zeilde volgens de tot nu toe bij mij bekende bronnen, vanaf Texel en dan heen en weer tussen Lissabon en Sint Peterburg. Bronnen hiervoor zijn de Sont-registers, gedigitaliseerde exemplaren van kranten als Oprechte Haerlemsche courant, de Amsterdamse Courant, s Gravenhaegse courant en Leydse courant [www.delpher.nl] en (bevrachtingscontracten in) de notariele archieven van Amsterdam.

Eén bericht in de Amsterdamse Courant vermeldt dat mijn voorvader in 14 dagen van Texel naar St Ubes (= Setubal, ten zuiden van Lissabon) gevaren was. Blijkbaar was dat opmerkelijk genoeg om in de krant te vermelden. En tegelijk riep dat bij mij een vraag op: bleven schippers continu op zee of gingen ze onderweg ook wel eens een haven in?

Er van uitgaande dat de behoefte aan een toevluchtshaven [storm, kapers op de kust enz] van alle tijden is, ging ik op zoek naar een eerste logische opsteekplaats gerekend vanaf Texel. Rotterdam zou een eerste optie kunnen zijn. Zo belandde ik bij het Stadsarchief Rotterdam.

Vanaf de 16e eeuw zijn in de regio Rotterdam notarissen actief. De akten zijn samengevoegd in het Oud-Notarieel Archief, afgekort ONA. Van een deel van deze akten is een samenvatting, in archieftaal: een regist, gemaakt en digitaal te doorzoeken <https://stadsarchief.rotterdam.nl/zoek-en-ontdek/notariele-akten/>

Ik heb helaas geen spoor van mijn voorouder in dit archief gevonden, wel van verre neven. Deze conclusie kon ik pas trekken na een systematische zoektocht. Onderweg zag ik allerlei vermeldingen die betrekking hebben op West Friesland, Waterland en de kop van Noord-Holland. Die oogst wil ik graag delen. Mijn onderzoek is beslist niet volledig geweest.

Dit deel beschrijft allerlei varianten van de plaatsnaam Oude Niedorp: Ouwe Nierop, Ouwenierip, Oud Nierop, Oude Nijedorp, Oud Nijdorpe, den Ouden Nierop, Out Nierop.ⁱ Tegelijk is geconstateerd dat een achternaam als "van Nierop" veelvuldig voorkomt in Rotterdam en omgeving. Dit geldt voor meer achternamen met een verwijzing naar een plaats. Maar er bleven een paar akten over die ondubbelzinnig vermelden dat het gaat om een bewoner van Oude Niedorp in Noord Holland.

Met dank aan de notarissen Nicolaas Vogel Adriaansz en Johan van Weel de Oude die op 25/02/1642, 05/04/1642, 13/04/1642 en 17/03/1648 de onderlinge relaties expliciet hebben vastgelegd, blijkt dat een deel van de verwijzingen naar de plaats Oude Niedorp, leden van één familie betreffen: te weten vader Cornelis Ariss, kaaskoper wonend in Oude Niedorp [vermeld in 13 akten] en drie zonen:

1. Cornelis Cornelisz Nierop, wonend in Oude Niedorp, schipper op oa het galiootschip De Engel Gabriel [vermeld in 6 akten]
2. Andries Nierop koopman, wonend in Roan in Normandië [vermeld in 4 akten]
3. Jan Cornelisz Visch, kaaskoper, wonend Wyzend [in de ban van Spanbroek]/Opmeer [vermeld in 5 akten]

De zonen van Cornelis Ariss

In vier akten wordt de relatie tussen Cornelis Ariss en zijn zoons aangeduid:

- akte dd 25/02/1642: Cornelis Andriesz en zoon Andries Cornelisz Nierop,
- akte dd 05/04/1642: Cornelis Cornelisz en vader Cornelis Ariensz
- akte dd 13/04/1642: Andries Cornelisz Nierop en zijn broer Cornelis Cornelisz Nierop,
- akte dd 17/03/1648: Jan Cornelisz Visch en broer Cornelis Cornelissen Nierop

Cornelis Cornelisz Nierop, is schipper op oa het galiootschip De Engel Gabriel, eigendom van een rederij. De akten waarin Cornelis Cornelisz wordt vermeld dateren van 25/11/1640, en de laatste is opgemaakt op 17/03/1648. Uit deze akten blijkt dat Cornelis Cornelisz vaart in opdracht van koopmannen (waaronder zijn vader), en oa kaas en haring naar Rouen vervoert.

Andries Cornelisz Nierop, wordt voor het eerst vermeld in een akte in 1642. Aanleiding voor de akte is het gegeven dat zijn vader, Cornelis Ariss, voor eigen rekening kazen naar Rouen stuurt, waar zijn (oudste?) zoon Andries Cornelisz Nierop, koopman is.

Andries Cornelisz Nierop is in 1642 ook voor rekening van de hiervoor genoemde Olivier Couwijn 'factor' in Rouen. Cornelis Ariss staat hierbij borg voor zijn zoon.

Jan Cornelis Vis, is teruggevonden in akten vastgelegd tussen 17/03/1648 en 26/12/1663. In sommige akten wordt zijn woonplaats genoemd, die heel verschillend lijken maar voor degene die een beetje bekend is met deze omgeving, als overeenkomstig kan worden herkend:

- Jan Cornelisz Visch, kaaskoopman uit Wyseneinde (Wijzend) in de ban van Spanbroek,
- Jan Cornelissen Visch, kaaskoopman uit Wijseneinde (bij Spanbroek)
- Jan Vis wonend te Opmeer
- Jan Cornelisz Visch, caeskoper, wonend onder Spanbroeck in Noorthollandt bij Hoorn
- Jan Visch, coopman in Noort-Hollant

Gegevens in Westfries Archief?

Er is niemand aangetroffen in de DTB-boeken van Oude Niedorp en direct omliggende plaatsen als Nieuwe Niedorp, Veenhuizen, Heerhugowaard, Hoogwoud, enz. Maar wel in de oudste gereformeerde doopinschrijvingen van Sijbekarspel [= [Westfries Archief](#) te Hoorn, DTB Dopen

Doop-, trouw- en begraafboeken Sijbekarspel, 1599-1825, Sijbekarspel, archief 1702-32, inventarisnummer 1, 24-01-1599, DTB Sijbekarspel 1. Gereformeerde doopinschrijvingen,

1599-1637., folio 1 ; Permalink

<https://hdl.handle.net/21.12114/C3ACA05370F84AF7BEBF7563216F4042>

Hierin staan de volgende twee vermeldingen:

- Op 24 januari 1599 wordt in Sijbekarspel gedoopt: Jan, zoon van Cornelis Aris. Dat zou de hierboven genoemde Jan Cornelis Vis kunnen zijn.
- 10 februari 1603 wordt Cornelis gedoopt, zoon van Cornelis Arisz en Jatie Arisdr, en als peet staat vermeld Lijst Arijs. Dit zou de doop van de hierboven genoemde Cornelis Cornelisz Nierop kunnen zijn.

Omdat het doopboek begint in 1599, zou dit kunnen betekenen dat Andries Cornelisz Nierop voor 1599 is geboren en gedoopt.

Wat doet deze familie in Rotterdam?

De akten in de periode 1627 -1663 zijn allen zakelijk van aard en met een variatie aan doelen: er is een overeenkomst en een arbitrage, vier borgstellingen, vier machtigingen zeven schuldbekentenissen en tenslotte zijn er tien attestaties of verklaringen.

Uit de inhoud van de akten, en het onderzoek naar de andere in de akten genoemde personen komt het beeld naar voren van een kaashandelaar/kaaskoper wonend in Oude Niedorp, Cornelis Ariss, die kazen verkoopt in Rotterdam. Deze kazen worden o.a. verscheept naar Rouen in Frankrijk, maar ook verkocht aan [kapiteins op oorlogsschepen bij] de Admiraliteit van Zuid Holland. Ook blijkt dat hij soms zelfs persoonlijk naar Rotterdam komt, o.a. in de herberg 't Moriaenshooft.

Uit de akten blijkt dat Cornelis Ariss -voor die tijd- grote bedragen kon voorschieten én lenen. Op 16 met 1634 kon Cornelis Ariss blijkbaar zonder probleem ruim 5000 gulden voorschieten. Maar ook was hij in 1644 in staat om 4000 gulden te lenen van een Rotterdammer. Cornelis Ariss is evident een bemiddeld man en heeft blijkbaar goede connecties met bemiddelde Rotterdammers. Hij doet zaken met o.a.

- Maria van der Meyde, dochter van Pieter van der Meyde, oud-burgemeester van Rotterdam en Helena van der Haage. Bij haar huwelijksvoorwaarden 17-09-1636 met Johan van IJck assisteren haar ooms Symon Schotte, raet in de Raedt van Staten van de Vereenigde Provintien, en Appolonis Schotte, raet in de Hoge Rade van Hollant, Seelant en Vrieslant. Op het moment dat Cornelis Ariss zaken met haar doet is ze net weduwe geworden van Johan van IJck, die eveneens burgemeester van Rotterdam was, en 'ontfanger generael van de Admiraliteyt' was geweest. En ze hertrouwt ca 1647 met : IJmant IJmantsz, gecommiteerde Raet van het College ter Admiraliteyt in Rotterdam
- Jan Jansz de Jongh, schepen van Rotterdam

- Olivier Couwijn, geboren ca 1603, een man met connecties en pecunia. Hij is in het Stadsarchief Rotterdam ONA aangetroffen als pachter van de impost op zeep [vroegste vermelding 1625], pachter van de impost op turf [vroegste vermelding 1628], 'tollenaar van de grafelijkheid van Hollant', ofwel 'ontvanger van de gravelijcke Domeinen van Holland' [vroegste vermelding 1629], en wijnkoopman [vroegste vermelding: 1635]

De koop en verkoop van kaas doet Cornelis Ariss soms in samenwerking met een andere koopman. Bijvoorbeeld de Rotterdamse schipper/koopman, Gerrit Arijensz Ruijt [geboren ca 1586 als zoon van Aris Gerritsz en Emmitgen Banckeris, overleden voor 17-02-1644]. Met deze Gerrit Arijensz Ruijt doet Cornelis Ariss ook andere zaken: ze zijn medereeder in een rederij die omstreeks 1630 het schip de Fortuyn van ongeveer 60 lasten heeft laten maken. De laatste akte van Cornelis Ariss, met Quirijn Gillesz van der Clanck, ook een kaashandelaar, dateert van 16/10/1656.

Om te begrijpen wat deze familie bezielde om in Rotterdam zaken te doen, eerst een korte beschrijving van de periode.

Periode 1627-1663: dat was toch oorlogstijd?

Tot 1648 speelt uiteraard de 80-jarige oorlog in onze contreien een rol, maar tussen 1618 en 1648 was bijna heel Europa een slagveld. De zogenoemde Dertigjarige Oorlog was een grootschalig conflict waar de meeste Europese mogendheden in wisselende combinaties bij betrokken waren. De hoofdoorzaken waren de spanningen tussen katholieke en protestante staten, maar voor Frankrijk speelden ook geostrategische motieven een belangrijke rol.

Het jaar 1635 luidde de vierde, zogenoemde Franse fase van de Dertigjarige Oorlog (1635-1639) in. Lodewijk XIII was koning, en regeringsleider was kardinaal de Richelieu. Frankrijk was katholiek, maar regeringsleider de Richelieu wilde het oude probleem van de Habsburgse omsingeling uit de wereld helpen. Daarom verklaarde Richelieu Spanje openlijk de oorlog in februari 1635: de kardinaal vond het staatsbelang zwaarder wegen dan de godsdienst.

Frankrijk begon met een aanval op de Zuidelijke Nederlanden én tekende met de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden een offensief én defensief verdrag in februari 1635. De Fransen heroverden terrein op de Spanjaarden en dwongen Spanje om Noord-Frankrijk te ontruimen [bronnen = https://nl.wikipedia.org/wiki/Dertigjarige_Oorlog en https://nl.frwiki.wiki/wiki/Chronologie_de_la_France].

In oktober 1637, nadat de hele marinetop van Holland in ongenade is gevallen, wordt Witte de With benoemd tot viceadmiraal van Holland en West-Friesland, gelijktijdig met de benoeming van Maarten Tromp tot luitenant-admiraal. Soms combineerden Tromp en De With hun eskaders, soms kruisten ze apart. Al in november 1637 staken beiden in zee tegen de Duinkerker Kapers. Soms ging het om te voorkomen dat de kapers hun thuishaven verlieten. Maar ook omgekeerd: tijdens het vaarseizoen van 1639 probeerden Tromp en De With een groot Spaans-Portugees troepentransport, de zogenaamde Tweede Spaanse

Armada, te onderscheppen waarvan ze wisten dat het naar Duinkerke zou pogen door te breken [bron = https://nl.wikipedia.org/wiki/Witte_de_With].

Waarom zaken doen in Rotterdam?

Nederland staat bekend om zijn kaas en boter. Vooral Duitsland, Engeland en Frankrijk waren grote exportmarkten. De kleine, bolvormige Edammer kaasjes waren ideaal (handzaam en voedzaam) om per schip vervoerd te worden. Ze werden niet alleen als proviand gebruikt, maar Edammer kaas bleek ook een nuttig ruilmiddel te zijn voor specerijen en andere zaken. Hoorn, Enkhuizen, Alkmaar, Amsterdam en Edam, steden in de nabijheid van Oude Niedorp hadden allemaal een kaasmarkt. Toch verstuurde Cornelis Ariss zijn kazen naar Rotterdam. Waarom?

Rotterdam had in elk geval een kaasmarkt. Kaasverkopers verkochten sinds 1611 hun kazen op de Rotterdamse kaasmarkt, gevestigd op de Huibrug. Tot 1677 lag de straat met de naam Kaasmarkt in het verlengde van de Boerenvischmarkt en de Kipstraat, tegenover de Botersloot. In 1677 werd besloten de Kaasmarkt te vergroten. na de vergroting sprak men van Nieuwe Kaasmarkt of Korte Kipstraat.

Een gereguleerde markt is uiteraard belangrijk voor een handelaar. In een akte van Stadsarchief Rotterdam ONA dd 21-03-1668 staat de volgende praktische regeling vermeld:.... *De caescoopers verklaren dat wanneer zij een partij caes in Amsterdam, Delft, Gouda, Alckmaer of andere omliggende plaatsen hebben gekocht en daar bij de pachter van de Wage een biljet hebben gehaald, zij de caes in Rotterdam vrij mogen invoeren. Voor de verkoop en uitvoer compenseren zij de pachter [van de impost] jaarlijks. Verondersteld mag worden dat deze regeling in meer steden praktijk was.*

Het antwoord op de vraag 'Waarom Rotterdam?' ligt waarschijnlijk niet bij Cornelis Ariss, als verkopende kaashandelaar, maar bij de (franse) kopers van zijn kaas. Tussen 1587 en 1795 gold "de sluiting van de Schelde" een blokkade voor het scheepvaartverkeer op de Schelde tussen Antwerpen en de zee, waarbij tijdens de oorlog geen oorlogsgoederen via de Schelde mochten worden doorgevoerd [bron = https://nl.wikipedia.org/wiki/Sluiting_van_de_Schelde]. Met andere woorden: voor de Fransen [verwikkeld in de Dertig Jarige oorlog] was Rotterdam de dichtstbijzijnde haven om zaken te doen met Nederlanders.

En als Cornelis Ariss al zaken vanuit Hoorn had willen doen: in Hoorn was tot 1630 weinig ruimte. Hoorn kent tegenwoordig nog steeds de Rouaanse kade, maar die is pas in gebruik genomen vanaf 1670, toen Gerbrand Opperdoes en Pieter Hemsz, Hoornse kooplieden, het alleenrecht kregen voor een geregeld beurtveer op de handel met Frankrijk, met name op de steden Rouen en St Vallerij [bron = Oud-Hoorn, 7^e jrg nr 4, december 1985, pag. 87], speciaal om 'haerlieden Caas' beter te doen overvaren

[bron = <https://westfriesgenootschap.nl/een-eiland-voor-de-kust-van-hoorn>.

Een link met Cornelis Ariss heb ik niet gevonden, maar het zou zo maar kunnen dat de activiteiten rond de Rouaanse kade in Hoorn een gevolg is van de activiteiten van Cornelis Ariss en zijn zonen in Rotterdam en Rouen.

Tot besluit

En waar was die kaas dan voor nodig? Lees daarvoor het volgende nummer van Koggenland het artikel "**Kaashandel via Rotterdam**".

Onderstaand chronologisch de regesten, voorzien van een korte toelichting op de genoemde personen wanneer ik daar iets van gevonden heb, vooral in het Stadsarchief Rotterdam, aangevuld met andere bronnen uit oa het Westfries Archief en het Regionaal Archief Alkmaar.

Aktesoort	overeenkomst
Datum	24/11/1627
Archief	ONA Rotterdam
Inventarisnummer	183
Aktnummer/Blz.	214/289
Notaris	Jacob Cornelisz van der Swan
Inhoud	Joan Janss van Soust* bekent de schuld van 600 gulden inzake koop van wolle laeckenen over te nemen, die Cornelis Ariss, wonende te Ouwe Nierop , heeft bij Dieuwertgen Jansdr van Essen*, nagelaten weeskind van Jan Antoniss van Essen. De voogden van Dieuwertgen zijn Jan Joriss en Jan Koenraets. NB: Joan Janss van Soust tekent met Jan van Soest.

* *Jan van Soest, geb ca 1573, vettewarier/koopman/kramer, getrouwd met Pietertje Dirks (geb ca 1576, koopvrouw, weduwe van Aecke Sybrandsz, moeder van Merritgen Aecke Sybrandts), wonend in de Hoofsteege in Rotterdam, op de hoek van de Aeckenoomensteech.*

* *Dieuwertgen Jans van Essen, geb ca 1608, dv Jan Anthonisz van Essen(lakenkoper, ovl voor 01-03-1627) en Dieuwertgen Herberts/Herperts (ovl voor 25-09-1617, dv Herper Jansz, lakenkoper), getrouwd met Cornelis Jansz van Alderwerelt (ovl voor 31-05-1633).*

* *Jan Coenraadsz/Coenen van der Muyl/Muijll, lakenkoper, ovl tussen 07-07-1640 en 26-01-1641 getrouwd met Geertruyt/Geertje Pancras (geb ca 1588).*

* *Jan Jorisz, lakenkoper in de Westwagenstraet, geb ca 1573, ovl voor 19-03-1633, getrouwd met Susanna Jans van der Straten (ovl voor 25-02-1653, dochter van Jan Michielsz van der Straten).*

Aktesoort	attestatie of verklaring
Datum	25/09/1629

Inventarisnummer	148
Aktenummer/Blz.	196/300
Notaris	Adriaan Kieboom
Inhoud	Jacob Jacobsz wonend te Hoochvoude ± 20 jr., verklaart op verzoek van Jan Jansz de Jonge, haringcoper dat hij ± 8 dagen geleden van Cornelis Aertsz, caescoper te Ouwenierip 1990 jonge casen heeft ingeslagen, om aan de Jonge te leveren. Bij het inladen bleken er een aantal gebroken en gebarsten te zijn, zodat er geen sprake was van gaaf coopmansgoed. NB Jacob Jacobsz tekent als Jacob Jacobsen Berckhoudt.

Aktesoort	attestatie of verklaring
Datum	05/04/1634
Archief	ONA Rotterdam
Inventarisnummer	150
Aktenummer/Blz.	102/177
Notaris	Adriaan Kieboom
Inhoud	Gerrit Adriaensz Ruyt, 48 jr.*, verklaart op verzoek van Jean de Mey* dat deze van Cornelis Aertsz uit Oud-Nierop een partij kaas gekocht heeft die hij zou betalen terwijl de eerstgenoemde de kaas zou ontvangen om deze vervolgens door te sturen aan Nicolaes Dircxsz in Rouan

* *Gerrit Adriaansz Ruyt, zv Aris Gerritsz en Emmitgen Bancras/Banckeris, geb ca 1588, ovl voor 17-02-1644, koopman, medereder van het schip De Hoope hernaamd De Bontekoe, schipper bij de Oost Indische Compagnie op 1) het schip het Melckmeysgen en 2) het fluitschip Cappelle, getrouwd 1) met Merritgen Cornelis en 2) met Maartge Elandsdr (weduwe van Leendert Dirksz de Ridder)*

Zoon: Aris Gerritss Ruyt, schipper op de Fortuyn, getrouwd met Helena Cornelis.

**Jean de Mey, koopman, ovl Rotterdam tussen 01-11-1659 en 28-11-1659, getrouwd met Magdalena Bartels (ovl na 15-09-1667, wonend op de Blaecq bij de Keyzersbrugge) Broer van Johan de Mey (ovl voor 01-10-1648, getrouwd met Eva Raye/Raijen, ovl voor 26-10-1651)*

Vader van Johannis/Jean de Mey, koopman en suikerraffinadeur, Heere van Ijsselmonde, -Raet en Vroetschap van Rotterdam, getrouwd met Anna Witheijn.

Aktesoort	schuldbekentenis
Datum	16/05/1634
Archief	ONA Rotterdam
Inventarisnummer	85
Aktenummer/Blz.	349/687

Notaris	Jan van Aller Az
Inhoud	Gerrit Arijensz Ruijt, coopman, bekent 2.500 gulden schuldig te zijn aan Cornelis Arissen, caescooper te Oude Nijedorp in Noorthollant wegens kasen van de laatste gekocht.

Aktesoort	schuldbekentenis
Datum	16/05/1634
Archief	ONA Rotterdam
Inventarisnummer	85
Aktenummer/Blz.	350/688
Notaris	Jan van Aller Az
Inhoud	Gerrit Ariensz Ruyt, coopman bekent 2.546 gulden schuldig te zijn aan Cornelis Arisz, coopman te Oude Nijedorp in Noorthollant wegens in 1633 door hem van de laatste gekochte kasen

Aktesoort	attestatie of verklaring
Datum	15/12/1638
Archief	ONA Rotterdam
Inventarisnummer	261
Aktenummer/Blz.	110/216
Notaris	Arnout Hofflant
Inhoud	Gerrit Adriaenss Ruyt verklaart op verzoek van Cornelis Aertss, caescooper te (Oude) Nierop , dat hij 8 jaar geleden samen met enkele andere kooplui door Pieter Willems Uthouck het schip de Fortuyn van ongeveer 60 lasten heeft laten maken, in welk schip hij voor 2/18 en Aertss voor 1/18 deelnam. Aris Gerritss Ruyt, de zoon van genoemde Gerrit, is alleen schipper op de Fortuyn geweest.

* Pieter Willemsz Uthouck, *scheep-timmerman*

Aktesoort	attestatie of verklaring
Datum	25/11/1640
Archief	ONA Rotterdam
Inventarisnummer	390
Aktenummer/Blz.	342/526
Notaris	Jacobus Delphius
Inhoud	Henrick Claesz, varende man, 31 jaar, legt een verklaring af op verzoek van Olivier Couwijn, coopman. Gisternacht is hij met Couwijn aan

	boord van een galiotschip, genaamd de Engel Gabriel, met als schipper Cornelis Cornelis Nierop , geklommen. Het schip lag buiten de palen aan het einde van de Leuvenhaeven. Er werd gevraagd naar de haring van mijnheer de Jong en er was onenigheid over kaas. Zie ook de akt ⁴ en 343 en 344.
--	---

Aktesoort	attestatie of verklaring
Datum	07/02/1642
Archief	ONA Rotterdam
Inventarisnummer	330
Aktenummer/Blz.	58/123
Notaris	Arent van der Graeff
Inhoud	<p>Symon Ariensz den Henghst, 49 jr, schipper, verklaart op verzoek van Arien Pietersz den Uul, coopman alhier, dat hij ca. een jaar geleden als stierman heeft gevaren met een gallioot van Huysduynen, waarop schipper was Jan Aelbertsz Swerff.</p> <p>In dezelfde gallioot is door Den Uul een partij kaas geladen, waarvan 297 stuks te Rouan zijn geleverd aan Vincent le Roey, coopman aldaar, om deze aldaar te verkopen.</p> <p>Ook heeft hij rond die tijd aan Aris Cornelisz Mierop 523 stukken kaas geleverd.</p>

* *Symon Aryens den Hengst/Henghst, geb 1592, getrouwd met Grietgen Reijers 1630: schipper, 1640: timmerman, 1641: stierman, 1642: schipper*

* *Aerijen Pietersz den Uyl/Uul, schipper, koopman, molenaar en hoofdman van het molenaars gilde, getrouwd met Hillegont Cornelis, ovl voor 26-04-1641
29-01-1642: Arien Pietersz den Uul, coopman, machtigt Louris Cornelisz Kroon, schipper, wonend te Huysduynen*

Aktesoort	borgstelling
Datum	25/02/1642
Archief	ONA Rotterdam
Inventarisnummer	170
Aktenummer/Blz.	91/138
Notaris	Nicolaas Vogel Adriaansz
Inhoud	<p>Cornelis Andriesz wonend in den Ouden Nierop, stelt zich ten behoeve van Olivier Couwijn garant voor eventuele tekortkomingen van zijn zoon Andries Cornelisz Nierop, coopman en factoir te Roan in Normandië, die aldaar voor rekening van Couwijn als factoir zal optreden.</p>

* Olivier Oliviersz Couwijn (de jonge), geboren ca 1603, koopman, tollenaar/ontvanger van de grafelijke tolleren van Holland [pachter van de impost op zeep, impost op turf], bierbrouwer/mede-eigenaar van de brouwerij "de Hollantse Thuyn"(gelegen in Rotterdam aan de Blaak en uitkomend in de Wijnstraat), een van de reders van het schip "Santvoort", z.v. Olivier Couwijn [ovl voor 1622] en Elijsabeth Jans Roos [zij hertrouwde met Ludovico Brune].

Aktesoort	attestatie of verklaring
Datum	05/04/1642
Archief	ONA Rotterdam
Inventarisnummer	170
Aktenummer/Blz.	94/141
Notaris	Nicolaas Vogel Adriaansz
Inhoud	Op verzoek van Olivier Couwijn, koopman, verklaart Daniel van Steelant, convoymeester te Delfshaven oud 38 jaar, dat hem bekend is dat requirant begin maart een partij haringh, caes, delen, enz. verscheept heeft met het galiootschip De Engel Gabriel waarop schipper was Cornelis Cornelisz wonende in Out Nierop , bestemd voor Roan in Normandië en dat requirant het uitgaande convoyrecht hierop heeft betaald. Voorts verklaart hij dat de vader van genoemde schipper Cornelis Ariensz van de Oude Nierop dit heeft bevestigd en tevens heeft gezegd dat Lambrecht Schaep, koopman te Delfshaven*, had gevraagd een deelname in deze lading te mogen hebben.

* Daniel van Steelant, geb ca 1604, ovl voor 23-04-1653, convoymeester te Delfshaven/bij de admiraliteit van Rotterdam, kapteijn der burgerij, reder van het schip 'De Witten Eenhoorn', getrouwd met Magdalena van Dingenhoven.

* Lambrecht Schaep/Schaap, geb ca 1611, koopman te Delfshaven, eigenaar van een fregatschip genaamd "St. Jacob", eigenaar/verhuurder van het schip Maria.

Aktesoort	machtiging
Datum	13/04/1642
Archief	ONA Rotterdam
Inventarisnummer	170
Aktenummer/Blz.	95/142
Notaris	Nicolaas Vogel Adriaansz
Inhoud	Olivier Couwijn, koopman, machtigt Nicolaes Dirckx en Pieter Pietersz coopliden te Roan in Normandië, om namens hem te vorderen van Andries Cornelisz Nierop, koopman aldaar, afrekening van de goederen door hem (en mede voor rekening van de vader van Andries Nierop en Roeloff Coden*, elk voor 1/3 deel) aan Andries Nierop zijn gezonden om te Roan te worden verkocht, t.w. in maart 1641 met schippers IJsbrant Ariensz Braeff en Jan Albertsz Swerff een lading caes en haringh, in oktober 1641 met schipper Cornelis

	Cornelisz Nierop, broer van Andries Nierop , eveneens een lading caes en haringh, en daarna in maart 1642 met dezelfde Cornelis Nierop nog een lading caes, haringh en delen.
--	---

** Roelof Code/Codde/Coden/Codden, assuradeur en koopman wonend in Amsterdam*

Aktesoort	machtiging
Datum	29/02/1644
Archief	ONA Rotterdam
Inventarisnummer	171
Aktenummer/Blz.	7/10
Notaris	Nicolaas Vogel Adriaansz
Inhoud	Schipper Cornelis Cornelisz van den Ouden Nierop machtigt notaris en procureur Balthasar Basius zijn zaken te behartigen.

Aktesoort	schuldbekentenis
Datum	22/07/1644
Archief	ONA Rotterdam
Inventarisnummer	241
Aktenummer/Blz.	84/130
Notaris	Jacob Duyfhuysen jr
Inhoud	Cornelis Arisz (of Andriesz) wonende te Oude Nierop in Noort Hollant bekent 4.000 gld. schuldig te zijn aan Maria van der Meyde, weduwe van Johan van IJck, burgemeester alhier, Jan Jansz de Jongh, schepen, Adriaen Willemsz Slingerlant, haringhcoper en Cornelis Ariensz Slingerlant, seylmaker, stellen zich borg voor hem.

** Maria van der Meyde, alias Maria Imans, dochter van Pieter Foppen van der Meyde [1631-1638: lid van de vroedschap Rotterdam, in 1634, 1635 en 1638 burgemeester Rotterdam, vanaf 1633 bewindhebber der O.-I.C. van de kamer Rotterdam, ovl 19 september 1638] en Helena van der Hooge/Haage.*

Maria trouwde 1) ca 1636 met Johan van IJck, burgemeester van Rotterdam, 'ontfanger generael van de Admiraliteyt', ovl Rotterdam voor 24-05-1644, en

2) voor 04-02-1647 met : IJmant IJmantsz, gecommiteerde Raet van het College ter Admiraliteyt in Rotterdam, ovl voor 13-10-1655.

Haar broer Johan was heer van Sleewijk, lid van de vroedschap van Rotterdam [1638-23 Maart 1677], lid van de hollandsche rekenkamer [1641-1644], bewindhebber O.-I.C. kamer Rotterdam [1642-1647], meerdere keren burgemeester van Rotterdam tussen 1644 en 1672, lid van de Staten-Generaal [1652-1655], enz enz [bron =

https://www.dbnl.org/tekst/molhoo3nieuo1_01/molhoo3nieuo1_01_2027.php].

** Jan Jans de Jongh, koopman, reder van het schip 'de Coninck Davit, schepen van Rotterdam, overleden Rotterdam voor 20-04-1646, getrouwd 1) met Heijltgen Pieters Genuchte, ovl voor*

07-01-1656. Hun kinderen:

1. Marijtgjen Jansdr de Jong, getrouwd met capiteyn Jan Teunisz Sluijs, ovl voor 07-01-1656.
2. Jannitgjen Jans de Jongh, getrouwd met Jan Wils, schipper op het schip de Melckmeyt, overleden tussen 04-09-1652 en 07-01-1656.
3. Pieter Jans de Jonge, ovl voor 8 mei 1646.
4. Cornelis Jansz de Jongh, overleden voor 10-10-1654, getrouwd met Maritge Pietersdr Bisschops.

Getrouwd 2) met Elsge Jans: hun kind:

5. Jacob Jansz de Jong, koopman, eigenaar van het schip "De Melckmeijt" (waar zijn zwager schipper op is, en hij 14-08-1652 aan het College van de Admiraliteit heeft verhuurd), als onderkoopman in dienst van de Rotterdamse Kamer van de VOC, op 1 augustus 1666 vanaf de Maas met het schip Batavia olv schipper Dirck Harmansz Berghooc naar Batavia in Oostindie gegaan.

* Arien Willemsz Slingerlant, koopman/ haringhcoper wonend op Haringvliet, getrouwd met Sijtgjen/Fijtgjen Cornelis. Hun kinderen:

1. Cornelis Slingerlant de oude, zeilmaker, geb ca 1610, overleden voor 17-05-1653, getrouwd met Geertje Willems de Veth, ovl na 28-06-1668, dv Willem Ockersz de Veth (scheeptimmerman) en Hillegont Reijers [hun kinderen: Cornelis, geb ca 1645, Ockerus, Sijtgjen en Arien]
2. Cornelis Slingerlant de jonge, kaaskoopman, getrouwd met Geertruijt Lambrechtsdr van der Kemp
3. Dirck Adriaens Slingerlant, ovl voor 06-01-1643,
4. Aeltgjen Slingerlant,
5. Elisabeth Slingerlandt

Aktesoort	schuldbekentenis
Datum	15/05/1645
Archief	ONA Rotterdam
Inventarisnummer	475
Aktenummer/Blz.	57/78
Notaris	Johan van Weel de Oude
Inhoud	Salomon Leseur, schipper wonende in Diepen in Frankrijk, bekend 1.033 gulden schuldig te zijn aan Olivier Couwijn, ontvanger van de graeflijkheyts thollen. De schuld vloeit voort uit de aankoop van scheepsbenodigdheden voor het galiotschip genaamd "Den Engel Gabriel" waarin hij voor een derde aandeel in heeft. Het schip werd het laatst bezeild door schipper Cornelis Cornelisz Nierop .

Aktesoort	machtiging
-----------	------------

Datum	17/03/1648
Archief	ONA Rotterdam
Inventarisnummer	482
Aktenummer/Blz.	61/102
Notaris	Johan van Weel de Oude
Inhoud	<p>Jan Cornelisz Visch, kaaskoopman uit Wyseneinde (Wijzend) in de ban van Spanbroek(NH), machtigt zijn broer Cornelis Cornelissen Nierop, om 30 gld. te vorderen en innen van Pieter de Vosch, koopman, vanwege diens inhouding op een partij van 300 verkochte kazen. Er zouden in deze door Jan geleverde partij 20 kazen ondeugdelijk zijn, hetgeen Jan bestrijdt. NB: zie acte 62.</p>

* Pieter de Vos/Vosch, geb ca 1615, ovl tussen 13-05-1659 en 28-11-1659

*in 1650: eigenaar van het huis en erf van Willem Jansz van Warmenhuijsen aan de westzijde van de Schiedamschendyck, sluit in 1656 een charterparty ter walvisvangst bij Groenland, in 1657: mede-eigenaar van een klein eilandje in de Westbaai op Groenland [gekocht van de Groenlandse Compagnie van Hoorn], koopman in kazen, bevrachter, medereeder van het schip "de Witte Raeven, mede eigenaar van het galjootschip Het Vergulde Hart, eigenaar van het fregat Gelderland, verhuurder van het schip het Swanevelt, eigenaar van het schip 'het Havanevelt', zv Arent Gerritse de Vos alias Arent Foye
getrouwd met Hester/Ester Servaes Colster/van Coulster
Hun enige nagelaten dochter: Emmerentia/ Amarencia de Vos, getrouwd met Willem Quarles*

Aktesoort	attestatie of verklaring
Datum	17/03/1648
Archief	ONA Rotterdam
Inventarisnummer	482
Aktenummer/Blz.	62/103
Notaris	Johan van Weel de Oude
Inhoud	<p>Verklaring op verzoek van Jan Cornelissen Visch, kaaskoopman uit Wijzeneinde (bij Spanbroek). Pieter Janssen, schipper, oud 33 jr, wonend aan de Wyseneynde; en Pieter Janssen, varend bij deze schipper, oud 16 jr; verklaren dat zij vorig jaar een partij kazen in hun schip naar hier hebben vervoerd. Visch had de partij verkocht aan Pieter de Vosch, koopman. Op order van de Vosch hebben zij de kazen naar een op stroom liggend schip gebracht en overgeladen. De Vosch was hiermede voldaan. NB: zie acte 61</p>

Aktesoort	attestatie of verklaring
Datum	20/11/1652

Archief	ONA Rotterdam
Inventarisnummer	503
Aktenummer/Blz.	464/454
Notaris	Vitus Mustelius Woutersz
Inhoud	Nicolaus du Chemin, koopman, verklaart dat hij via Jan Vis wonend te Opmeer , aan Seger de Moor koopman te Hoorn* heeft verkocht een partij Rouanse kaes, en een partij kaas gekocht, volgens de brief van 28 oktober jongstleden. De gehele transactie heeft een waarde van 1500 gulden. In het naschrift bevestigt Jan Cornelisz Vis de betalingen die Nicolaus du Chemin heeft gedaan ten opzichten van Seger de Nooi.

* Zeger/Seger Hendriksz de Moor was in Hoorn ook bekend als onderwijzer op de Franse school in Hoorn [bron = Oud-Hoorn, 7e jrg nr 3, september 1985, pag 64]. Op 09-07-1642 wordt hij in Hoorn geregistreerd als lidmaat van de Gereformeerde Gemeente [bron = Westfries Archief], evenals 'zijn huijsvrouw' Catharina de Moor en Maria de Moor, J.D. van Dordrecht. Ook in Dordrecht staat Zeger geregistreerd als Fransch Schoolmeester [= bij zijn ondertrouw op 04-07-1638, getrouwd op 19 juli 1638 met Catharina, bron = Regionaal Archief Dordrecht, DTB Trouwen, Dordrecht, pag 179]. Zeger had een broer Elias, die saaiwerker was, en drie keer werd geregistreerd bij ondertrouw in Leiden: 12-07-1624 met Maria Boessen., 11 juni 1625 met Christina Cornelis Leijtse en 05-11-1637 met Tryntgen Thomasdr]

Aktesoort	borgstelling
Datum	05/02/1653
Archief	ONA Rotterdam
Inventarisnummer	680
Aktenummer/Blz.	14/18
Notaris	Bartholomeus Roose
Inhoud	Paulus Elincourt (Ellecourt), koopman, en Andries Cornelisz uit Nierop , stellen zich voor 830 gulden borg voor Jan Vis in verband met een zaak voor het Gerecht in Hoorn. Jan Vis heeft dit geld ontvangen van Niclaes Duchemin

* Niclaes/Nicolas/Nicolaus/Nijclaes Duchemin /de Chemin/du Chemijn/Duchemeyn, geboren in Rouan, wonend op de Blaeck in Rotterdam, overleden na 1691, in 1640 koopman in Amsterdam, vanaf 1643 koopman in Rotterdam, in 1645 oa reder van het schip "het Melckmeysken, ,vanaf 1648 koopman en bevrachter in Rotterdam naar Frankrijk maar ook naar Londen, oa van kazen en graan, in 1659 gewezen reder van het schip 'de Fortuijn', in 1660 medeverkoper van een fluijtschip genaamd "De Dordrecht" groot ongeveer 40 last, trouwt 28-02-1645 met Maria Croowijcs/Crooswijck, geboren te Rotterdam, j.d., dv van Frans/Franck Claesz Crooswijck en Catharina/Trijntgen Otten

Aktesoort	machtiging
Datum	12/04/1653
Archief	ONA Rotterdam

Inventarisnummer	247
Aktenummer/Blz.	1/1
Notaris	Jacob Duyfhuysen jr
Inhoud	Jacob Jansz de Jongh, coopman, machtigt Iman Imansz, raet ter Admiraliteit, om het geld dat hij van de Admiraliteit te goed heeft over de verhuur van zijn galioot te innen, en bovendien nog een uitstaand bedrag. Dit geld dient ter betaling van een bedrag waarvoor zijn vader Jan Jansz de Jong, nu overleden, borg heeft gestaan voor Cornelis Andriesz wonend in Oude Nierop , ten behoeve van Iman Imansz en zijn vrouw Maria Imans*.

Aktesoort	attestatie of verklaring
Datum	02/03/1655
Archief	ONA Rotterdam
Inventarisnummer	588
Aktenummer/Blz.	109/172
Notaris	Adolf Gommelraet
Inhoud	Jacob de Jong en Paulus Elekoert, kooplieden, leggen een verklaring af op verzoek van Cornelis Aertsz, kaaskoper, wonend onder Out Nierop in Noort-Hollandt. Zij zijn met Cornelis en Quiring Gillisz van der Klanck* gekomen bij Evert Maertensz van de Bosen, wijnkoper, in de herberg 't Moriaenshoofd* om door hun tussenspreken de kwestie tussen Cornelis en Quiring betreffende een rekening op te lossen. Cornelis heeft in 1644 kaas gekocht voor 2591 gulden waarvan nog 187 gulden betaald moet worden. Quiring wil slechts 57 gulden geven. Zij zullen zich aan de uitspraak van de arbiters houden. Pieter de Riemer, koopman te Hoorn, zegt het overleg tussen de partijen gehoord en verstaan te hebben.

* Paulus Elekoert = Paulus Elekourt/ Elincourt / Ellecourt / Elecoert, koopman/kaaskoper, getrouwd met Willemken, wonend in Gouda

* Quirijn/Quirin/Quiring/ Queringh/Quirinus/ Quiring Gillizs Clanck/van der Clanck/Klanck/Clancq, geb ca 1596, kaaskoper, kaashandelaar ca 1615-1657, koopman, grossier van de zee, grossier van gerookt speck en luytenandt der burgerij oud-luitenant der stad, 1655: schoonvader van Petrus/Pieter de Stercke

* Evert Maertensz van de Bosen, wijnkoper= Evert Maertensz Bosch/van den Bosch/van den Bos/Bosen, geb ca 1602, caescooper, brandewijnbrander, ijcker van de brandewijnwaren, wijnkoper, herbergier, wijntapper op het steijger op de hoek van de Moeriaenstegh zv Maerten Jansz van den Bosch en Matgen Heyndricxdr, getrouwd met Heijtggen/Heyltge Jansdr Piecx, dv

Jan Ghijsbertsz Pijck.

Hun kinderen: Maerten Evertsz van den Bosch, beurtschipper en Cathalijne Everts

* Pieter de Riemer, koopman te Hoorn = Pieter Pietersz de Riemer de jonge, geb. Hoorn 12-12-1604, ovl. Hoorn 20-12-1656, getrouwd (1) 27-8-1634 met Stijntje Jacobs, geb. 1610, ovl. Hoorn 25-8-1641; getrouwd (2) 25-8-1641 met Grietje Foppes van Gent, ovl. Hoorn 2-5-168] meer info: zie de reconstructie van de familie De Riemer in Rotterdam en het daarin opgenomen parenteel van Pieter de Riemer in de volgende editie van Koggenland (2024.1).

Aktesoort	arbitrage
Datum	07/04/1655
Archief	ONA Rotterdam
Inventarisnummer	683
Aktenummer/Blz.	77/90
Notaris	Bartholomeus Roose
Inhoud	Frans Davidsz Ellecourt en Paulus Ellecourt, kooplui, en Cornelis Aryenz van Nierop hebben een verschil van mening over een rekening. Zij verzoeken om tussenspraak van Joost Jacobsz Goeree en Jacob de Jonge, beiden kooplui

* Frans Davidsz Ellecourt = Frans Davitsen Elekourt, vader van Paulus Ellecourt, wonend in Gouda

Aktesoort	attestatie of verklaring
Datum	19/05/1655
Archief	ONA Rotterdam
Inventarisnummer	506
Aktenummer/Blz.	214/247
Notaris	Vitus Mustelius Woutersz
Inhoud	Pieter de Vos, koopman in kazen, 42 jr, legt een verklaring af op verzoek van Cornelis Halfkaeck, schipper ter zee. Hij zegt dat hij op 2-11-1651 380 stukken soetemelkse kazen aan Cornelis heeft verkocht en geleverd, wegende 3173 ponden. Zij lagen toen gereed om naar Rouaen te zeilen. Hij weet dat Cornelis de kaas op die reis meegenomen heeft om in Rouaen te verhandelen.

Aktesoort	schuldbekentenis
Datum	16/10/1656
Archief	ONA Rotterdam
Inventarisnummer	376
Aktenummer/Blz.	84/157
Notaris	Jacobus Delphius
Inhoud	

	<p>Quirijn Gillesz van der Clanck, kaashandelaar, verklaart schuldig te zijn aan Cornelis Arisz te Oude Nierop, eveneens kaashandelaar, een bedrag van 3040 Carolusguldens.</p>
--	---

Aktesoort	schuldbekentenis
Datum	19/04/1657
Archief	ONA Rotterdam
Inventarisnummer	586
Aktenummer/Blz.	152/433
Notaris	Adolf Gommelraet
Inhoud	<p>Quiringh Gillisz van der Clanck, caeskoper, is 850 gulden schuldig aan Jan Cornelisz Visch, caeskoper, wonend onder Spanbroeck in Noorthollandt bij Hoorn, als rest van een groter bedrag voor 1000 stukken Edamsche kazen die hij in oktober 1655 ontvangen heeft. Pieter de Stercke, gehuwd met Lijsbetge Quirines van der Clanck (haar vader is Quiringh Gillisz van der Clanck, haar moeder is zijn overleden vrouw Trijntgen Jans) stelt zich borg. Grietgen Quirings van der Qlancq, dochter van Quiringh Gillisz van der Clanck en de overleden Trijntie Jans, zegt het bovenstaande goed te keuren. Zij weet dat haar vader de kaas heeft ontvangen en de resterende som nog schuldig is. Zij stelt zich borg voor de betaling aan Jan Visch.</p>

** Petrus/Pieter de Stercke/ Sterck, geb ca 1625, getrouwd met Lijsbetge Quirines van der Clanck, dv Quiring Gillissen van der Clangh/ Clancq / Clanck en Trijntgen Jans*

1644 knecht van de Maistres, 1645 cruydenier, 1648 koopman en kruidenier, 1649 voor 3/12e deelnemer in schip [een kits] "Ann van Berkin", 1651 koper van een huis en erf aan de noordzijde van de Nieuwe Haven, 1660: makelaar in kruidenierswaren

Aktesoort	diverse akten
Datum	19/12/1658
Archief	ONA Rotterdam
Inventarisnummer	731
Aktenummer/Blz.	79/137
Notaris	Dirck Block de Jonge
Inhoud	<p>Dirck Dirckse Valckenrijck, wonend te Leijden, is de gemachtigde van zijn schoonvader Quirijn van der Clanck. Hij belooft Petrus de Starcke kosteloos en schadeloos te houden voor eventuele namaningen die voortvloeien uit de schuldboeken van zijn schoonvader. Dirckse zal de namaning van Jan Visch ad 300 gulden betalen.</p>

Aktesoort	schuldbekentenis
Datum	26/12/1663
Archief	ONA Rotterdam
Inventarisnummer	378
Aktenummer/Blz.	208/431
Notaris	Jacobus Delphius
Inhoud	Quiring Gillisz van der Clanck, bekent een schuld van 700 gulden te hebben aan Petrus de Stercke, zijn zwager, ter zake van de borgtocht voor Jan Visch, coopman in Noort-Hollant

Vera Beemster

23-12-2023
